13/05/2020

Το χρονικό της απελευθέρωσης της Θράκης 100 χρόνια μετά

/ Επικαιρότητα

Στην κορύφωση των εορταστικών εκδηλώσεων για τα **100 χρόνια** από την **απελευθέρωσή** της φτάνει αύριο η περιφέρεια της Θράκης, που γιορτάζει τα «Ελευθέρια» ολόκληρη την εβδομάδα.

Ήταν οι πρώτες πρωινές ώρες της 14 Μαΐου του 1920, όταν ο προελαύνων ελληνικός στρατός, εισερχόμενος νικητής και απελευθερωτής στην πόλη της Κομοτηνής, είχε στα χείλη του ένα τραγούδι. Πρώτος του στίχος: ***«Ξημέρωσε η χαραυγή και πήραμε τη Θράκη».*** Ο εφιάλτης της Βουλγαρικής κατοχής, μιας κατοχής εξίσου άγριας, ίσως και σκληρότερης από την γερμανική, είχε επιτέλους τελειώσει.

«***Η Θράκη, μετά από 600 χρόνια σκλαβιάς, απελευθερώθηκε το 1920. Ήταν μια προσπάθεια αγωνιστικότητας, αντίστασης και κυρίως πάθους και πόθου για την ελευθερία***», δήλωσε ο διδάκτωρ Κοινωνικών Επιστημών, Θεοφάνης Μαλκίδης, με αφορμή την αυριανή επέτειο στο evros24.

Το χρονικό της απελευθέρωσης

Στο ιστορικό διάβα των αιώνων η Θράκη αποτέλεσε το «μήλον της έριδος» για δύο «μνηστήρες», τους Οθωμανούς και τους Βουλγάρους. Το γεγονός που συγκλονίζει, όμως, είναι ότι η πολύπαθη αυτή περιοχή της χώρας υπέμεινε τον τύραννο για δύο αιώνες περισσότερο από κάθε άλλη περιοχή της Ελλάδας, συνολικά δηλαδή για 600 χρόνια, από το 1360/70 μέχρι και το 1920.

Κατά την έξαρση του βουλγαρικού εθνικισμού και ενώ υπήρχαν ήδη προβλήματα στην Ελληνική Επαρχία της Ανατολικής Ρωμυλίας στην Βουλγαρία, λίγο πριν αλλά κυρίως μετά την έναρξη του Α΄ Βαλκανικού πολέμου, οι Βούλγαροι εισήλθαν σταδιακά στον σημερινό Νομό Ροδόπης (τότε Γκιουμουλτζίνα), αλλά και στους δύο όμορους Νομούς, Ξάνθης και Έβρου, προβαίνοντες σε κάθε είδους βαρβαρότητες εναντίον χριστιανών και μουσουλμάνων. Με αυτό τον τρόπο κατέλαβαν τη Θράκη, η Βουλγαρική κατοχή της οποίας διήρκεσε ελάχιστους μήνες (τέλη 1912 – Ιούλιος 1913).

Τα ξημερώματα της 14ης Ιουλίου του 1913, και αφού από την προηγούμενη μέρα οι Βούλγαροι είχαν αρχίσει να εγκαταλείπουν την Κομοτηνή και τις περιοχές γύρω από αυτήν, το 1ο τάγμα του Συντάγματος Κρητών υπό τον ίλαρχο Κατεχάκη εισήλθε στην πόλη της Κομοτηνής, όπου οι κάτοικοί της «Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι, υπεδέχθησαν μετ’ απερίγραπτου ενθουσιασμού τον απελευθερωτή ελληνικό στρατό. Οι άνδρες συν γυναιξί και τέκνοις εξήλθον μετά ελληνικών σημαιών, όπως υποδεχθώσι τον προελαύνοντα στρατό.....», όπως αναφέρει ο Θεολόγος, Εκκλησιαστικός Ιστορικός και Νομικός, Ιωάννης Ελ. Σιδηράς.

Η Θράκη απελευθερώθηκε προσωρινά, αλλά η χαρά κράτησε για λίγο.

Οι διαπραγματεύσεις της ειρήνης στο Βουκουρέστι θα αποδεικνύονταν οδυνηρές για αυτό το κομμάτι της Ρωμιοσύνης, αφού με την υπογραφή της συνθήκης του Βουκουρεστίου η Θράκη περνούσε υπό το κράτος της Βουλγαρίας.

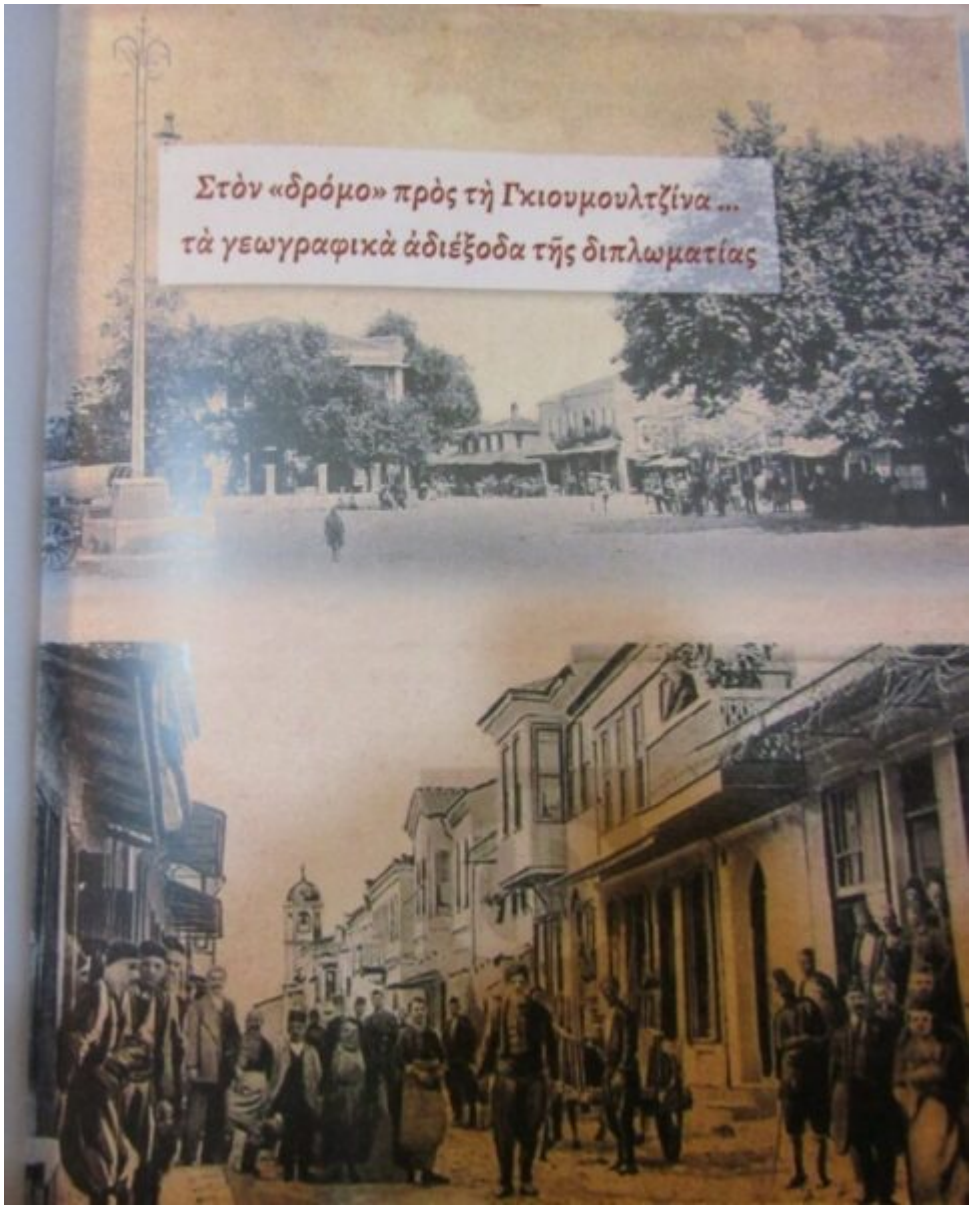

Στο προσωπικό ημερολόγιο του αδελφού του Ίωνος Δραγούμη, δε, είναι χαρακτηριστική η σημείωση εκείνων των ημερών: «*Λυπούμαι για τη Θράκη .....και για τόσα άλλα ελληνικά μέρη, που τα ποτίσαμε με τόσο αίμα, για να τα αφήσουμε στους Σέρβους και για να τα χαρίσουν με την πρώτη στους Βουλγάρους*».

Οι κάτοικοι της Κομοτηνής, Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι, όταν πληροφορήθηκαν ότι η πατρίδα τους παραχωρήθηκε στους Βουλγάρους, απέστειλαν τηλεγράφημα προς τις Μεγάλες Δυνάμεις, υπογεγραμμένο από τους τοπικούς θρησκευτικούς ηγέτες και των δύο θρησκευτικών κοινοτήτων, ζητώντας την απόδοση και ενσωμάτωση της Θράκης στον εθνικό κορμό της Ελλάδας. Μάταια όμως. **Από τον Οκτώβριο του 1913 άρχιζε η Β΄ Βουλγαρική κατοχή,** η οποία διήρκεσε έξη χρόνια κι έμελλε να αποδειχθεί χειρότερη από την πρώτη για όλους

ανεξαιρέτως.

Το τι γινόταν κατά τη διάρκεια της κατοχής αυτής περιγράφεται από τον αείμνηστο Κομοτηναίο πανεπιστημιακό Στίλπωνα Κυριακίδη στο ιστορικό πόνημά του με τίτλο «Η λυτρωτική Θράκη και οι Βούλγαροι», που εκδόθηκε το έτος 1919. Εκεί αναφέρονται οι εξευτελισμοί και οι βαναυσότητες που υπέστησαν αρχικά οι μουσουλμάνοι, τους οποίους οι Βούλγαροι βάπτιζαν βιαίως σε κρύο και ζεματιστό νερό και δημοσίως, ενώ τα τεμένη τους τα είχαν μετατρέψει σε στάβλους, αχυρώνες και στρατώνες. **Οι δε κλοπές, καταστροφές, βιασμοί και πάσης φύσεως ατιμώσεις ήταν καθημερινό μαρτύριο**. Ο Στίλπων Κυριακίδης, αφού περιγράφει τα μαρτύρια των μουσουλμάνων από τους Βουλγάρους, τονίζει ότι το μένος τους εναντίον των Ελλήνων Χριστιανών ήταν μεγαλύτερο από εκείνο που είχαν ενάντια στους αλλόθρησκους.

Σε αυτά ακριβώς αναφέρθηκε λεπτομερώς ο τότε Μητροπολίτης Μαρωνείας Νικόλαος (1902- 1914), με δύο επιστολές του προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γερμανό Ε΄ και την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

*«**….Οι Βούλγαροι απαγορεύουν τη βάπτιση των ελληνοπαίδων ή την τέλεση εξοδίου ακολουθίας για τους νεκρούς Έλληνες, εάν οι συγγενείς τους δεν απαρνηθούν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και δεν προσχωρήσουν στη σχισματική και αντικανονική Βουλγαρική Εξαρχία. Η προς τον εκβιασμό τούτο άρνηση των συγγενών έχει ως συνέπεια τα νήπια να παραμένουν αβάπτιστα και οι νεκροί να θάπτονται άνευ της νενομισμένης εξοδίου ακολουθίας και άνευ συνοδείας ιερέως. Δέχονται να τελέσουν τα ιερά μυστήρια και τις ιεροπραξίες στις εκκλησίες μας, τις οποίες όπως τα σχολεία μας, έχουν καταλάβει με την βία των όπλων, εάν παρίσταται βουλγαροεξαρχικός και όχι Έλληνας Πατριαρχικός ιερέας. Οι διδάσκαλοι και οι ιερείς μας έχουν εκτοπιστεί βιαίως και όσοι παραμένουν υποφέρουν τα πάνδεινα. Αλλάζουν τα ονόματα των Ελλήνων για να τους εκβουλγαρίσουν, τελούν τις θείες λειτουργίες στην βουλγαρική γλώσσα χωρίς να μνημονεύουν το όνομα του Οικουμενικού Πατριάρχου και γενικότερα πιέζουν τους Έλληνες με απειλές, ξυλοδαρμούς και άλλα μέσα να ομιλούν τη βουλγαρική γλώσσα για να τους εκβουλγαρίσουν. Έφτασαν μάλιστα μέχρι του σημείου να απαλείψουν τις ελληνικές επιγραφές από τις εικόνες των Αγίων και από τους σταυρούς των τάφων στα χριστιανικά κοιμητήρια και να τις αντικαταστήσουν με βουλγαρικές. Βιασμοί, κλοπές, πυρπολήσεις, καταστροφές, ξυλοδαρμοί, απειλές, ατιμώσεις και εξευτελισμοί είναι το καθημερινό μαρτύριο του Πατριαρχικού ποιμνίου της επαρχίας Μαρωνείας….**».*

Τα παραπάνω μαρτύρια συνεχίστηκαν μέχρι και τον Οκτώβριο του 1919, οπότε η δυτική Θράκη βρέθηκε υπό διασυμμαχική Διοίκηση, και συγκεκριμένα υπό Γαλλική στρατιωτική κατοχή. Εν τω μεταξύ, την ίδια περίοδο η Ξάνθη απελευθερώθηκε.

Ταυτόχρονα στην έδρα της διασυμμαχικής διοικήσεως, στην Κομοτηνή, εστάλη τότε ως εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης, ο Χαρίσιος Βαμβακάς, ο οποίος συνεργάστηκε με τον Μαρωνίτη στην καταγωγή Αρχιμανδρίτη Μιχαήλ Κωνσταντινίδη, εκπρόσωπο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη χηρεύουσα τότε Μητρόπολη Μαρωνείας. Οι δύο άνδρες πέτυχαν την παλιννόστηση και αποκατάσταση στις πατρογονικές τους εστίες των χιλιάδων εκτοπισθέντων από τους Βουλγάρους Ελλήνων, την επιστροφή και απόδοση των Εκκλησιών και των σχολείων στους Χριστιανούς, καθώς και των τεμενών στους μουσουλμάνους, που είχαν καταλάβει βιαίως οι Βούλγαροι.

Παράλληλα,γινόντουσαν διαβουλεύσεις για το πώς θα μπορούσε η Θράκη να ενσωματωθεί στην Ελλάδα. Και τελικά ο Χ. Βαμβακάς σε άριστη συνεννόηση με τον Ελ. Βενιζέλο πέτυχαν την απόδοση και ενσωμάτωση του δυτικού τμήματος της Θράκης στη χώρα μας. Έτσι, την 13η Μαΐου του 1920 ο ελληνικός στρατός υπό τον διοικητή Ζυμβρακάκη έλαβε τη διαταγή να κατευθυνθεί στην πόλη της Κομοτηνής, ώστε να βρίσκεται εκεί την 14η Μαΐου.

Το τι έγινε τη νύχτα της 13ης και τα ξημερώματα της 14ης Μαΐου περιγράφει στο «Χρονικό της απελευθερώσεως», ο Αντώνιος Ρωσσίδης: «***Η ευφρόσυνη είδηση της αποφάσεως των συμμάχων μας για την κατάληψη της δυτικής Θράκης από τον ελληνικό στρατό έκανε φτερά και έγινε αμέσως γνωστή στους κατοίκους της. Στην Κομοτηνή, κατά την παραμονή της εισόδου του στρατού μας, όλοι ήξεραν ότι πλησιάζει η ώρα και μία ανείπωτη συγκίνηση και λαχτάρα ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων. Οι παλαιοί Κομοτηναίοι συγκλονίζονται όταν αναπολούν τις αξέχαστες εκείνες ώρες. Εκείνη την αξέχαστη νύχτα ….κανένας δεν κοιμήθηκε. Όλη η πόλη έμοιαζε σαν να αγρυπνά σε ολονύχτια ακολουθία. Αποβραδίς και όλη***

».

Στόν «δρόμο» πρός τή Γκιαυμουλτζίνα...
τά γαυγραφικά άδιέξοδα τής διπλωματίας
Η ΘΡΑΚΗ ΜΑΣ ΔΙΔΕΙ:
ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ ΕΙΣ ΣΙΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΝ
ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΕΙΣ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑΝ
ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΚΡΗΤΗΝ ΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ
ΕΝ ΑΚΟΜΗ ΛΑΥΡΕΙΟΝ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΕΙΑ
ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΚΥΜΗΝ ΕΙΣ ΑΝΘΡΑΚΟΠΑΡΑΓΩΓΗΝ
ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΥΜΗΤΤΟΝ ΕΙΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΝ
ΕΝΑΝ ΑΚΟΜΗ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ ΕΙΣ ΤΥΡΟΚΟΜΙΑΝ
Η ΘΡΑΚΗ ΜΑΣ ΔΙΔΕΙ:
ΜΙΑΝ ΑΚΟΜΗ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΣ ΠΛΟΥΤΗ
ΔΙΑ ΝΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΣΩΜΕΝ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ
... «άπελευθερώσαμε» τήν Κομοτηνή

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ – «Όταν είναι ενωμένοι οι Έλληνες μπορούν να πετύχουν»

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ – 100 χρόνια από την απελευθέρωση γιορτάζει η Κομοτηνή

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ – Στην Κομοτηνή για τον εορτασμό ο Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος